

GOGA

Copyright © 2015 Založba GOGA

Vrata raja

Ahmed Burić

Vrata raja

Založba GOGA

Novo mesto 2015

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.4(497.6)-1

BURIĆ, Ahmed
Vrata raja / Ahmed Burić ; [prevod Esad Babačić ... et al.] . -
Novo mesto : Goga, 2015. - (Literarna zbirka Goga)

ISBN 978-961-277-125-6

282583808

Ahmed Burić

Vrata raja

Ahmed Burić: *Vrata raja*

- 11 **Vrata raja**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 13 **Vse reke tečejo**
prevedla Stanka Hrastelj
- 17 **V terc(in)ah**
prevedla Stanka Hrastelj
- 19 **Vestern**
prevedla Stanka Hrastelj
- 20 **Kaj vse bomo lahko kupili na tržnici leta 2106**
prevedla Stanka Hrastelj
- 22 **Bog tranzicije**
prevedla Stanka Hrastelj
- 23 **La Higuera, 9. oktober**
prevedla Stanka Hrastelj
- 25 **Reka**
prevedla Stanka Hrastelj
- 27 **Neslana družba**
prevedla Stanka Hrastelj
- 29 **Življenjepis**
prevedla Stanka Hrastelj
- 31 **Čas, ki se je iztekel**
prevedla Stanka Hrastelj
- 33 **Enkrat, potem**
prevedla Stanka Hrastelj

- 37 **Globalizacija**
prevedel Dušan Šarotar
- 38 **Time**
prevedel Dušan Šarotar
- 39 **Nedelja**
prevedel Dušan Šarotar
- 41 **Balkan poezija**
prevedel Dušan Šarotar
- 43 **Minuli ljubezni**
prevedel Dušan Šarotar
- 44 **Srečanje**
prevedel Dušan Šarotar
- 45 **Jesen**
prevedel Dušan Šarotar
- 48 **Matoš**
prevedel Dušan Šarotar
- 49 **V vrsti za Nobelovo**
prevedel Dušan Šarotar
- 51 **Woytila**
prevedel Dušan Šarotar
- 54 **Materni jezik**
prevedel Dušan Šarotar
- 56 **Atlantida**
prevedel Dušan Šarotar
- 58 **Nevromant**
prevedel Dušan Šarotar
- 60 **Malomeščanska svatba**
prevedel Dušan Šarotar
- 62 **Osebni slog**
prevedel Dušan Šarotar
- 65 **Nikoli nisem vedel, kaj je v življenju zares pomembno**
prevedel Dušan Šarotar
- 68 **Nesmrtnost**
prevedla Dijana Matković
- 70 **Black and White**
prevedla Dijana Matković
- 71 **Med dvema vojnama**
prevedla Dijana Matković
- 72 **Cvajta**
prevedel Esad Babačić
- 75 **Ulf Kirsten, človek peterokraka**
prevedel Esad Babačić
- 77 **Poezija**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 78 **Dan potem**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 79 **Andrić**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 80 **96**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 81 **Za trenutek se je zdelo, da so živi oni in da jih mi,
mrtvi, spremljamo.**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 84 **Pot v Krakov**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 87 **Thomas Hearns – Sugar Ray Leonard**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 90 **Buenos Aires**
prevedla Jelka Ciglencečki
- 93 **Dušan Šarotar: Jesensko pismo prijatelju**

Vrata raja

Kakšna mora biti pesem?
Imeti mora derviško predanost
zavezi poezije,
harmonijo b-mola Čajkovskega,
strukturo, ki impregnira cerebralno in fizično
in ju spaja, da ustvarja edinstven kontrapunkt,
zavest o pomanjkanju kalcija, ki hrusta v vratu,
spominja
na neko
modrost prejšnjih generacij,
kot takrat, ko ti je oče
na predvečer vojne rekel:
»Vse to bo propadlo, ni več pravih mojstrov.«
Imeti mora
moč Marshallovega načrta,
mogočnost gverilske borbe proti
dominaciji nad manjšinami,
zanos, ki dviga srca milijonov,
in modrino horizonta, ki se
vidi iz hiše na obali,
priznanje samemu sebi, da si šibek,
šibkejši kot vsak tvoj verz, in

tebe, zadnjo postajo
 preden se zavemo,
 da pesem, nastala iz
 izkušnje
 samote, neizpoljenih ljubezni
 in obleganih mest,
 odpira vrata Raja.
 Ali pekla, vseeno je.

prevedla Jelka Ciglencečki

Vse reke tečejo

V Prijedor se peljemo
 po dolini Sane
 vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

so rekli v reklami ko
 smo mislili da je
 Keraterm tovarna keramike
 samo dve leti
 pozneje
 so štiri prostore spremenili v taborišče
 kjer so taboriščnike pretepali
 do smrti, Fikreta, Fahrudina,
 Ilijaza, Uzeirja in nekega Jova
 ki je bil poročen z muslimanko
 ker vse reke tečejo od izvira proti morju
 edino Sana k vašemu obzorju
 medtem ko beremo pesmi
 upokojenim profesoriciam
 za jezik in nekemu paru s fotoaparatom
 za katerega se bo pozneje izkazalo kaj počne tu

čutim da se mi v vrat zabadajo osti
ker vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

prisede obilen moški z daljšimi lasmi in
negovano brado
nisem mogel ne pomisliti
kaj neki je počel med vojno
ampak videti je civiliziran
ker vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

tudi on je prebral pesem
potem smo šli v Sanski Most
most iz sanj in se dolgo pogovarjali
kako so ljudje ob vodi drugačni
od tistih s hribov
Krajišnici in jaz
ker vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

videl sam znak Privredne banke
moj oče je tam
ko smo mislili

da je Keraterm tovarna keramike
gradil računalniški center
Krajišnici in on
nekoč je bilo to povezano
ob vikendih se je navdušen vračal
jaz pa sem spet sanjal
ker vse reke tečejo
od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

spali smo v hotelu
kjer je bil leta 1995 štab
Željka Ražnjatovića - Arkana
stene so predirali kriki
ki jih je ob zori skušal prekriti
neprimerno glasen ezan z džamije
vprašal si zakaj se vsi obnašajo kot da
se ni nič zgodilo, govorili smo
o naših pesniških dosežkih
in se vrnili v Sarajevo
poročat v Društvo pisateljev
da je vse potekalo v najlepšem redu
da smo uspešno zaslužili dnevnicu
ob vrnitvi v Društvo nas je že čakala
fotografija sedečega gospoda iz Prijedora
ki prebira svojo pesem

in ogorčeno
 so vprašali zakaj niste pesniki šli in
 se poklonili ubitim žrtvam
 Fikretu, Fahrudinu, Ilijazu, Uzeirju
 mogoče še nekemu Jovu
 ki je bil poročen z muslimanko
 pa ta tip je bil upravnik taborišča
 kako vas ni sram
 ker vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju

na branje ga je povabil kolega
 pesnik ki je bil tudi sam
 ujetnik v taborišču in rekel
 nič mi ne pravite o tem
 jaz sem musliman in vem kako je bilo in
 vem in za merhamet in za odpuščanje in koga
 je treba povabiti in koga ne
 osramočen, z zono oblit sem prišel domov
 in v knjigah nisem mogel najti
 nikakršne modrosti o tem kaj se je zgodilo
 ker vse reke tečejo od izvira proti morju

edino Sana k vašemu obzorju.

prevedla Stanka Hrustelj

V terc(in)ah

V newyorškem Virginu
 sem enkrat ponoči iskal
 sam ne vem, kaj, neki blues, ziher.

Stekel sem na stranišče,
 moško je bilo zaprto, poplava, ali kaj,
 navalil sem na ženskega, potegnil hlače dol in opravil.

Pred vrati me je čakala Afroameričanka
 v uniformi varnostne službe,
 poklicala je okrepitev,

avtoritativno
 je vpila v radijsko postajo,
 nagnala me je kot Condoleezza Rice.

Če misli, da je preživela kot jaz, bi ji rad rekel,
 da je imela prav, tudi če je moški vece pokvarjen,
 se ne spodobi olajšati se v ženskega,

niti če je poplava niti če iščeš kak posnetek iz New Orleansa. Razumem gospodično, težko je varovati takšno lastnino, kakršna je danes New York, jaz ne bi mogel varovati

čiste krvi prednikov,
pa če dobim nazaj sveto zemljo, kaj šele moški vece,
čista kri je dobra le za pasje dirke.

Temeljna potreba po pisanju
se skriva pred navalom ambicioznih sesalcev,
nisem prepričan, da je prav tako, in ne poznam jih veliko,

ampak zdi se mi, da je tamkajšnja intelektualna elita
predvsem sumljiv in podkupljiv svet.
Ne ker bi bilo treba potegniti poanto iz zadeve z večejem

ali najti analogijo med veliko potrebo in zunanjo politiko,
ampak zaradi občutka, da sme biti prijetno le njim,
danes, ko vsi živimo blues.

Čeprav je to edini razlog, da Amerike ne preziramo do konca.

prevedla Stanka Hrastelj

Vestern

Nemška policista se sprehajata,
rutinska kontrola z brki,
ko poslušam nemščino,
me nekaj stiska v želodcu,
večna mentaliteta begunca ali
refleks partizanskih filmov?

prevedla Stanka Hrastelj

*Jaz sem Ahmed, sin puščave,
ki je izginila, ko se je posušil moj svet.*

Ahmed Burić

O ljubezni in smrti je treba pisati in pričati vedno znova, ne zato, da se ne bi nikoli več ponovili, ampak zato, da bi se ob uri sreče ali tragedije v pripovedi in pesmi spet vsaj za hip prepoznali, da bi spoznali, da ni smo poslednji. Nevidna veriga spomina, ki je globlja od zgolj doživetega in naučenega, se ne sme prekiniti, kajti narejeni smo iz snovi, kot so sanje, je rekel pesnik. Zato potrebujemo epske zgodbe in tudi ljubezensko liriko, ki lahko edine upodobijo in posredujejo vso to melanholijo, s katero opazujemo svet, in nostalgijo, ki nas veže na svet; umetnost torej potrebujemo zato, da bi ostalo upanje, v katerem nihče ne bi ostal čisto sam in izgubljen v brezimni množici: *priznaj samemu sebi, da si šibek, / šibkejši kot vsak tvoj verz /.../ da pesem, nastala iz izkušnje / samote, neizpolnjene ljubezni in obleganih mest, / odpira vrata Raja. / Ali pekla, vseeno je.*

Bila je zima, spominjam se prvega mokrega snega, ki je padal tistega temnega večera, ko sva se z Ahmedom prvič srečala, ali pa je bilo še pozno jeseni, v času prezgodnje zime, ko nas presenetijo snežinke, veliki kosmi, ki se brez opozorila, kot svarilo lahkomiselnim, spustijo s težkega nočnega neba. Bilo je pred mnogimi leti na sarajevskem

letališču, kmalu po vojni, redna linija z Ljubljano je bila šele malo pred tem znova vzpostavljena, spomnim se, da je močno deževalo, pred vhodom, kjer nas je čakal Ahmed, so ležale velike zaplate blatnega snega, ki se je obdržal od zadnjega meteža, pripotoval sem s prijatelji. Takoj ko sem stopil iz zatohle stavbe, sem nabral v roke moker, težek in blaten sneg ter ga stisnil v veliko trdo kepo, se spomnim, zalučal sem jo v Ahmeda, ki nas je objemal, zadel sem ga v kapo, ki mu je padla v blato, nasmehnil se je in me objel, čeprav vem, da ga je bolelo, ti si moj prijatelj, je rekel, midva se bova razumela, je rekel. Pozneje mi je pripovedoval, da se je šele pred meseci vrnil domov, med vojno je bil v Ljubljani, tukaj sem vztrajal, dokler sem mogel, odšel sem iz Sarajeva, ko mi je zmanjkalo besed, je rekel, zdaj se na novo učim maternega jezika, želim, da se tukaj spet razumemo, nekoč bi o tem rad napisal pesem, je rekel, ko smo se počasi peljali proti mestu.

Minilo je petnajst let, ko sva se ponovno srečala v Sarajevu, Ahmed se je med tem uveljavil kot eden najvidnejših novinarjev, kolumnistov in intelektualcev na področju bivše Jugoslavije, seveda je ob tem, ko je komentiral in tudi nadvse duhovito ter pronicljivo interpretiral vsakdanjost svojega mesta in sveta, intenzivno pisal tudi poezijo. Doslej je izdal tri zbirke poezije, v zadnji knjigi je objavljena tudi pesem *Materni jezik*, pesem, o kateri je pesnik govoril tistega davnega snežnega večera, ki bi ga naključni turist že morebiti pozabil, a njegova

podoba – obris zabrisanega pejsaža, občutek mokrih in blatnih dlani, predvsem pa nenaden in iskren prijateljski objem – je ostala za mene ujeta v Ahmedovi pesmi, tako kot je pesnik v tej isti pesmi za vedno ovekovečil trenutek nenadne sreče, ki še danes sije iz spomina, prelitega v verze: *In sanjal sem, kako sem se nekoč / poljubljjal na Tromostovju, / in mogoče sem takrat, / ko sem hlastal za njenim jezikom, / ki ni moj materni jezik, zamudil vlak za mamine vnuke, / toda tisti poljub je bil nekaj najlepšega, kar sem kdaj doživel.* Pesem *Materni jezik* že v naslovu uvede svojo veliko temo, s katero je soočen tako rekoč vsak lirski subjekt; to je seveda vprašanje o moči in tudi nemoči jezika, ne samo izključno pesniškega, da izreka najbolj intimna in hkrati univerzalna vprašanja o smislu. To pesem berem kot intimno meditacijo o prvih in poslednjih rečeh, o izgubljeni domovini, ki je najgloblje vpisana v okus in zven maternega jezika, kot pesem o iskanju doma, tako pesniškega kot eksistencialnega. Pesnik nam pripoveduje o razdaljah in prepadih med maternim jezikom in materinščino, o dilemi mater in njihovih vnukov, gre za nemogočo, tako rekoč izsiljeno izbiro, kajti vsaka pot je po svoje zgrešena, še več, je brezpotje, skrivnost, ki jo lahko preči le ljubezen, četudi krhka, nenadna in dokončna, tako kot je krhek in hkrati več en tisti poljub na mostu. Ostane le spomin, ki veže oddaljene prostore in čase, tako to zmore edino pesem, ki je morebiti močnejša in trajnejša od maternega jezika: *Mesta, ki sem jih zapuščal ob svitu, / bi lahko postala svetle, / čarobne metropole /*

s širokimi ulicami, toda niso imela te sreče, / tako kot jaz ne / z maternim jezikom, nisva se srečala, / le redko se še zgodi, / kot v teh srečnih sanjah.

Občutek imam, da se je ta naš drobn svet, ki se je predstavljal za endemni balkanski cvet, kakršnega smo poznali doslej, še bolje, kakršnega so nam poskušali amatersko namalati samooklicani profeti za profit s svojimi ministri in ministranti, torej, ta podobica se je razblinila, razkrinkala se je kot fatamorgana, cenen piarovski in rokohitrski trik. Milni mehurček, napihnjen z ideologijo doslednega varčevanja in lakomne privatizacije, ki nas je potisnila na rob stradanja ter skoraj v popolno izgubo vsakršnega skupnega dobrega; mehurček je torej dokončno počil, votlemu in praznemu govoričenju ne verjame nihče več. Odkrito ter nemudoma si bomo morali priznati, da smo živeli v zmoti, ter poimenovati ta naš svet s pravimi besedami in času primernimi prisposodobami; le kdaj, če ne zdaj, ko ob besedi kultura takoj razglasimo izredno stanje. *Kar je dobro za tvojo poezijo, / ni dobro zate. / Devetnajst let je minilo od podpisa / Daytonskega sporazuma. / Življenje po vojni je / dolgočasno / in prehitro mineva. / Ali pa si se končno prepričal / v tisto / kar si se učil v 4. razredu osnovne, / "da je tisto med dvema vojnama" / najbolj mračno obdobje / v zgodovini naših narodov?*

Torej: ne cvetoči nageljni v gumbnici Evrope, marveč plastične orhideje na pogorišču iluzij. To svojevrstno

genezo sesutja, navidezno nenadno ter nepričakovano implozijo, razbitje vrča v zgolj sedmih dolgočasnih dneh, ki so spremenili dom in svet, bi morali natančno opisati, ne zato, da se tragedija ne bi več ponovila, to smo namreč izrekli že nekoč, ampak samo zato, da bi se prihodnjič v pesmi spet prepoznali. Tako mi kot tudi tisti, ki množično hodijo, tavajo in bežijo pred našimi očmi. Zdaj ni čas za razočarano spogledovanje, odpira se prostor za razčarano delovanje. Ne simpatija, ampak empatija. To zmore edino poezija.

Nesporno živimo v dobi popularne kulture in množičnih medijev, kar pomeni, da so si naši junaki zelo podobni, morebiti res postajajo celo planetarni. *Kako naj združim: ljubezen do W. Burroughsovih / kemičnih fuzij in vizij / in sočutje do starcev, ki vsak petek, / v edini svečani obleki, gredo k molitvi? / Se bomo razpočili, ali bomo vzdržali? / Mi, zrele lubenice, / ki smo na trg prispеле z juga.* Seveda imam še vedno rad iste knjige in njihove avtorje, kot takrat, ko so me prvič očarali, pa vendar moram priznati, da jih ne berem še enkrat v celoti, le tu in tam odprem kakšno stran in jo začuden zaprem, ker prehitro ugotovim, da to niso več povsem iste knjige. Naj ne bo slišati patetično, ampak zdaj veliko rajši prisluhnem lirskemu subjektu. *Vsa ta leta / se v skoraj pravilnih periodah / oglašča poezija, / in skoraj praviloma / predstavlja ostanek neizživetega otroštva, / ukradenega v pokvarjenem ritmu / menjavanja generacij.*

Pesnik poskuša vedno znova odkriti sled človeškosti, prebuditi bralčevo zavest in vest, občutek za bližino, vznemiriti njegovo dušo, ki običajno spi v globoki senci molka. Takšni so gluhi, nedovzetni za besedo, poezijo, če rečem skrajno. *Te stvari nikomur več nič ne pomenijo, / naših slik ne bo nihče več gledal, / razpadla družba smo, / tako razpadla, / gledamo lepoto in se tolažimo, / da za svoj razpad nismo sami krivi.* Nočem jih obsojati, ne morem jim soditi, poskušam jim pogledati v oči, prisluhniti njihove-mu šepetanju, jecljanju, četudi bi bralec želel in zahteval drugačno sodbo, kajti vsak človek, dober ali slab, hoče vsaj dvakrat v življenju slišati pesem, kot pravijo, prvič kot uspavanko, drugič kot žalostinko. *Zdelo se mi je, da sem slišal fatiho v španščini in zvok koride / in vzklik množice s stadiona in nato zamolklo tišino, / za mir in pokoj duše Sarajevčana nekje blizu Gerone.* Zato vztrajam tudi v družbi takšnih junakov, želim slišati njihovo dušo, čeprav te moči nimam v resničnem življenju, tukaj iščem lepoto, čeprav zanikano, poteptano in omalovaževano. Ne moreš vsakemu pokloniti pesmi.

Vsaka doba potrebuje svoje junake. Tam, kjer zgodbe niso več potrebne in so potihnili junaki, je zaspala tudi duša. Čas, ko se bo spet živelo iz miru, tišine in zbranosti, je morebiti celo ideal. To zmore edino ljubezen. Morebiti je res, da je danes lahko vsak junak ali slaven, vendar je rok uporabnosti vedno krajši. Tistih petnajst minut se vedno bolj krči, skladno z relativnostjo. Junaki novih medijev,

resničnostnih šovov, lestvic popularnosti in televotingov so že po definiciji začasni, krhki in minljivi, tako rekoč potopljeni, še preden splavajo. Virtualni ocean, v katerega so vrženi, je brezmejen, njegovi otoki in rajске plaže so medijske konstrukcije. Raj, ki je obljubljen medijskim junakom, je iluzija, resničnost ni kulisa, marveč je ta skrita v zakulisju, v igri, katere pravil nihče več ne razume. Moram priznati, da še vedno verjamem v identifikacijsko moč junakov, s katerimi sem odraščal. Morebiti je to celo edini čas, ko so nam junaki resnično potrebni. Po drugi strani pa sem vedno bolj prepričan, da se mora človek od svojih junakov tudi posloviti, če hoče odrasti. Tako se bomo morali nekoč posloviti tudi od postmodernih junakov, če bo človeštvo hotelo odrasti: *mučilo me je globoko Brahmsovo trpljenje, / v sebi sem nosil nore podobe Williama Blaka, / kričal sem v Munchovem Kriku, / zaprl sem se v temno komoro Roberta Cappe, / jezdil sem z Lawrenceom Arabskim, / na skrivaj sem se ljubil z Marlene Dietrich ob njeni / vrnitvi v Nemčijo, /.../ ukradel sem Mono Lizo, zrušil sem berlinski zid, / razrušil Jugoslavijo, / napadel Zaliv in branil Kabul, / vse to sem torej naredil, / toda še vedno nisem zbral poguma, / da bi si odgovoril: / Ali ti lahko povem, rad te imam?*

Najprej so nas preplavile podobe z morja, ki so vzbujale strah, sožalje, predvsem pa tesnobo, nelagodje ob fotografijah in posnetkih ljudi v oranžnih jopičih, ki bežijo čez Mediteran v otroških plastičnih čolnih in na razpadajočih

barkah. Podobe in asociacije so bile podobne našim slabim sanjam, kot bi se nenadoma spet nekje globoko nekaj zganelo, namreč podoba begunca, brezdomca, emigranta brez domovine, še vedno vzbuja strah in predvsem pred-sodke, kot bi bili anonimni obrazi tavajočih globoko zakopani v našem kolektivnem nezavednem, predvsem kot grožnja, ob tem pomislimo samo na temne, mračne in tragične zgodbe o Romih in Judih, ki so postale tako rekoč arhetipske, dobile so moč zarotitvenega obrazca, ki se v nas zgane vedno, ko slišimo, beremo ali bognedaj vidimo begunca, seveda še posebno zdaj, ko se moramo znova soočiti s pretresljivimi podobami na tisoče ponižanih in razžaljenih, ki bežijo tudi skozi naše kraje. Seveda so tudi v meni še žive podobe, ki me spominjajo na drastične primere o izgonih, pregonih, deportacijah in emigracijah, pa vendar, pomislim, to ni holokavst; površno rečeno: ljudje bežijo predvsem v Nemčijo in na koncu poti jih ne čaka smrt, marveč nam neznano upanje. *Nemška policista se sprehajata, / rutinska kontrola z brki, / ko poslušam nemščino, / me nekaj stiska v želodcu, / večna mentaliteta begunca ali / refleks partizanskih filmov?* Res je, da mnogi bežijo iz vojnih območij, kjer so morebiti preživeli strahote, ali pa so jih samo videli, slutili, ne vemo, mnogi bežijo iz povsem človeških, vsakdanjih razlogov, zaradi iskanja priložnosti za poklicni uspeh, v čemer ni nič slabega niti nezakonitega; predvsem pa so ti ljudje polni notranje sile, ki jih žene naprej, samo naprej. Kljub trpljenju, bedi, žičnim ograjam in bolečini bodo šli naprej, mnogi tudi neznano kam!

Tukaj, na tem majhnem prostoru se nenavadno srečata, tako rekoč trčita dva obraza sveta, stara Evropa, ki še jeclja in komaj sopiha o umirajočem duhu socialne države, ter nepregledne množice beguncev, ki prihajajo bosi, a polni neizpolnjenega upanja. Mirno, neznano kam. *Ne znam več poimenovati tega občutka, / pa vendar bi to lahko / bila jesen, / samo včasih se oglašča / v šumenju odpadlega listja, / pozno popoldne, / tokrat skozi spomin na čas, / ko si odhajal v Jugoslovansko ljudsko armado, / misleč, da je nikoli več ne boš videl, / poln slepe vere, da odplačuješ dolg domovini, / čeprav si bil nedolžen, / točno tako kot je bila nesmiselna vera tistih, ki so se / zaleteli / v stolpa dvojčkov / z vero, da jih bo nekdo častil in da jih bo veliki Alah nagradil z dženetom.* Ostaja le tisti občutek nekje globoko v meni, kot bi rekel Orhan Pamuk. Zamolkla atmosfera, ki lega nad vse nas. Občutek imam, da bi danes morali slišati prebučnost sveta tudi gluhi, kar smo seveda že dolgo vsi. Ne slišimo in ne vidimo več tistega, kar je skrito in tiho. Mene pa resnično zanima samo to. Seveda mi ne gre samo za samotneže, čeprav se, odkrito rečeno, s samotnežem v sebi marsikdaj identificiram, marveč me pri pisanju zanima predvsem čudež, ki lahko zbliža, morebiti zveže dve samoti, porodi skupnost, pa ne zato, da bi samota potem bila večja, lažja, znosnejša, celo pozabljena, prav nasprotno, dve samoti, ki se najdeta, odpreta druga drugi, sta neskončno globlji, skrivnostnejši, lepši. Vznemirja me pot, ki vodi stran od interesov, ambicij, uslug in blišča, torej površine, tistega, kar na videz vzdržuje in veže sodobno

družbo, zaslepljeni smo s hrupom, hitrostjo in z množičnostjo, z rečmi, ki nenehoma izhlapevajo, izzvenevajo kot sinočnji televizijski program. Mene pa resnično vleče k nečemu drugemu, mnogo preprostejšemu, človeškemu, a hkrati najtežjemu, v ljubezen, v čudež, ki edino ostane. Zdaj vem, da je ime za to pot, duša.

Ahmed, ta svet je nepredvidljiv, nevaren, njegovi robovi so skrajni in ostri, mislim, da je bolečina edina tema sveta. Med mano in svetom, naravo, vesoljem je razlika, zev, ki teče skozi nas, nič nas bolj ne ločuje in hkrati povezuje s svetovji kot bolečina, iz katere smo narejeni in iz katere se poskušamo izmakniti. A človeško srce je zmožno tudi upanja, hrepenenja, morebiti celo brezpogojne ljubezni, lepote, ki to smrtno razliko, grozljivo misel na samo razliko, nevidno metafizično rano, zmore tudi prebolevati, zdraviti, čeprav nikoli ozdraviti. V neki pesmi pojejo, da ni zdravila za ljubezen; res je, tako kot ni strupa za smrt.

Prostor, o katerem šepeta pesnik, je notranji prostor, pokrajina, ki je edino v nas. To je nevidni svet, narejen iz jezika domišljije, in kot tak je nespremenljiv, idealen, za človeka nikoli scela dostopen. Pesem je njegova senca, dvojnik, ki stoji ob njem.

Zgodovina kot fragmentarna, scefrana in nedokončana zgodba je mašilo, votel in prazen alibi civilizacije, njene pošastne kulture, nenehnega boja za posedovanje,

obvladovanje in kontrolo notranjih pokrajin. Boj, ki poteka pod zastavo kulturizacije, humaniziranja tuje-
ga in neznanega. *Katera kri teče iz blazinic prstov, ko se
ženska zbode / pri šivanju gobelina, ob enem prvih srečanj
z Leonardovim delom? / Ob novici, da je v Španiji umrl
radijski poročevalec, / čigar glas je pod odejo prinašal izi-
de, sem reagiral, / kot edino znam; / ker je novica prišla
v nedeljo, na dan tekme, se mi je zdelo, / da je to povsem
jasen znak, da lahko struktura poezije / postane dostopna.
/ Da lahko smisel in oblika najdeta gnezdo, kamor se bosta
naselila.*

Teritorij, odprti prostor, ki se odpira v Drugem, nas vabi, vznemirja našo domišljijo in nas s svojo brezmejnostjo obenem ogroža. Ta pogled je treba vzdržati, ohraniti sanje, bi rekel pesnik. Človek je bitje izkušnje in je hkrati tudi jezik te izkušnje, varuh spomina. Jezik je vrivek, razlika med dejanjem, zunanjim svetom, ter spominom, notranjo krajino. Pisatelji so pričevalci notranjega sveta. To ni zgodovina niti zgolj ohranjanje spomina, alibi kulture, prej obratno, gre za ohranjanje občutka, za ubeseditev nevidne pokrajine, ki raste v nas in nas neskončno presega.

Vsak bi moral odstopiti svoj plašč in se pozdraviti z beguncem, ki nas nagovarja s praga pred Vrati raja, nagovarja nas s človeškim glasom in hkrati z visokim, a nikoli vzvišenim jezikom poezije, kajti vsak pesnik je brez domovine; torej, vsak bi mu moral pogledati v oči, če že ne iz prepričanja, da je tako edino prav, pa vsaj zaradi tega,

da nas nekoč, ko bomo prebirali njegove pesmi, gledali predstave in poslušali glasbo, ne bo do obisti sram. *Leta tečejo / in vse manj imam upanja, / da bom videl Buenos Aires, / da bo moja domovina / čisti zrak.* Ne vem, svet se je dokončno slekel, nag je, v ognju in dimu, ves prozaičen, zato smo spet pesniško občutljivi. Še pred časom bi se zdelo, da na poeziji morebiti ni nič posebnega, vendar jo zdaj berem kot preroško, tudi pričujoča *Vrata raja*, tako kot pravzaprav vso dobro poezijo na svetu. Ko si zaljubljen, so vse pesmi ljubezenske, ko si v vojni, so vse pesmi pesmi o smrti.

Literarna zbirka GOGA

- Ratko Cvetnić: *Kratek izlet*, roman
Klemen Pisk: *Visoko in nagubano prapočelo*, poezija
Maja Razboršek: *Pretanjeni razbor*, poezija
Samo Dražumerič: *Fantazija smehljajev*, roman
Katja Plut: *Ej!*, poezija
Zilhad Ključanin: *Pričevalec*, roman
Fotini Epanomitis: *Mulino žrebe*, roman
Miha Mazzini: *Dostava na dom*, eseji
Milan Markelj: *Praskanke*, poezija
Raymond Carver: *Kolesa, mišice, cigarete*, kratke zgodbe
Sebastijan Pregelj: *Svinje brez biserov*, kratke zgodbe
Vlado Kreslin: *Vriskanje in jok*, poezija
Vinko Möderndorfer: *Temno modro kot september*, poezija
Barica Smole: *Kamendan*, kratke zgodbe
Miljenko Jergović: *Mama Leone*, kratke zgodbe
Bruce Chatwin: *Poti pesmi*, potopisni roman
Zlatko Topčić: *Mora*, roman
Marjan Žiberna: *Beznica v Kitalab*, popotniški dnevnik
Andraž Polič: *Zrcala na razpotju*, poezija
Vedrana Rudan: *Uho, grlo, nož*, roman
Boris Vian: *Rdeča trava*, roman
Smiljan Trobiš: *Zaveza*, poezija
Nejc Gazvoda: *Vevecam nič ne uide*, kratke zgodbe
Hadžem Hajdarević: *Klinika za plastično kirurgijo*, kratke zgodbe
Veselin Marković: *Izplavanje*, roman
Sebastijan Pregelj: *Leta milosti*, roman
Matjaž Brulc: *Diznilend*, kratke zgodbe
Stanka Hrastelj: *Nizki toni*, poezija
Vedrana Rudan: *Ljubezen na zadnji pogled*, roman
F. Scott Fitzgerald: *Tostran raja*, roman

Rujana Jeger: *Darkroom*, roman
Dimitri Verhulst: *Hotel Problematik*, roman
Lenart Zajc & Maja Martina Merljak: *Mustang*, roman
Novica Novaković: *Rumena, zelena, modra, rjava*, poezija
Nejc Gazvoda: *Camera obscura*, roman
Vedrana Rudan: *Črnci v Firencab*, roman
André Pieyre de Mandiargues: *Motoristka*, roman
Karla Suarez: *Tišine*, roman
Aleksandra Kardum: *Kar sem zamolčala*, roman
Barica Smole: *Reka slezenaste barve*, roman
Cvetka Bevc: *Zgodbe iz somraka*, kratke zgodbe
Nejc Gazvoda: *Fasunga*, kratke zgodbe
Dimitri Verhulst: *Beda stvari*, roman
Thomas Gunzig: *Najmanjši živalski vrt na svetu*, kratke zgodbe
Zilhad Ključanin: *Sarajevska Hagada in druge zgodbe*, kratke zgodbe
Vinko Möderndorfer: *Dotikanja*, poezija
Slavica Šavli: *Inja*, poezija
Aleksandra Kardum: *A spiš?*, roman
Zoé Valdés: *Kavarna Nostalgija*, roman
Antologija bosanske kratke proze: *Konec stoletja, začetek tisočletja*, kratke zgodbe
Jože Štucin: *Brez prič*, poezija
Matjaž Brulc: *Kakor da se ne bi zgodilo nič*, kratke zgodbe
Vedrana Rudan: *Ko je ženska kurba, ko je moški peder*, kratke zgodbe
Franjo Frančič: *Angeli, demoni in kurbe*, roman
Ivo Stropnik: *Knjiga šumov*, poezija
Filipa Melo: *To je moje telo*, roman
Boris Vian: *Srceder*, roman
Niccolò Ammaniti: *Kakor bog ukazuje*, roman
Boris A. Novak: *Satje*, poezija
Ivo Svetina: *Sfingin hlev*, poezija
Miha Mazzini: *Duhovi*, kratke zgodbe
Matjaž Pikalo, David Šalamun: *Dvojna podaja*, pisma
Peter Rezman: *Nujni deleži ozimnice*, kratke zgodbe
Zdenko Kodrič: *Agent iz Žužemberka*, roman
Andrej Medved: *Vrtovi prispodob, žalobni lokvanji užitek*, poezija
Herman Charles Bosman: *Oom Schalk Lourens pripoveduje*, zbirka povesti
Vinko Möderndorfer: *Nimam več sadja zate*, poezija
Tomaž Šalamun: *Opera buffa*, poezija
Marjanca Kočevar: *Mala sanjavka*, poezija
Barica Smole: *Tri polovice jabolka*, kratke zgodbe
Goran Samardžić: *Dekle na cesti*, kratke zgodbe
Cristovão Tezza: *Noč v Curitibi*, roman
Nagib Mahfuz: *Pravi čudež*, novele
Joe Dunthorne: *Podmornica*, roman
Maruša Krese: *Da me je strah?*, roman
Miha Mazzini: *Polni koledarji, prazni dnevi*, kratke zgodbe
Julian Barnes: *Nč bat*, filozofski roman
Peter Rezman: *Zahod jame*, roman
Dušan Šarotar: *Ne morje ne zemlja*, eseji
Antologija gruzinske kratke proze: *Vrhovi levjih barv*, kratka proza
Boris A. Novak: *Definicije*, poezija
Dijana Matković: *V imenu očeta*, kratke zgodbe
Tadej Golob: *Ali boma ye!*, roman
Dogodek v mestu, kratke zgodbe
Dina Rubina: *Na Zgornji Maslovki*, roman
Marcel Aymé: *Mož, ki je hodil skozi stene*, roman
Danilo Kiš: *Peščena ura*, roman
Maja Gal Štromar: *Potaknjenci*, roman
Miha Mazzini: *Izbrisana*, roman
Tomaž Kosmač: *Sabina*, roman
Sebastijan Pregelj: *Kronika pozabljanja*, roman
Boris A. Novak: *Vrata nepovrata, Zemljevidi domotožja*, epos
Vladimir Vojnovič: *Moskva 2042*, roman
Mirt Komel: *Pianistov dotik*, roman

Vinko Möderndorfer, *Brskanja*, kratke zgodbe

Agata Tomažič: *Česar ne moreš povedati frizerki*, kratke zgodbe

Svetislav Basara: *Fama o kolesarjih*, roman

Miha Mazzini: *Otroštvo*, kratke zgodbe

Boris A. Novak: *Vrata nepovrata, Čas očetov*, epos

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije.

Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

traduki ^T

Izdajo tega dela je podprla ustanova TRADUKI, literarna mreža, katere člani so Ministrstvo za evropske in mednarodne zadeve Republike Avstrije, Ministrstvo za zunanje zadeve Zvezne republike Nemčije, Švicarska kulturna fundacija Pro Helvetia, KulturKontakt Austria, Goethe-Institut, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške, Resor za kulturo Vlade Kneževine Liechtenstein, Kulturna fundacija Liechtenstein, Ministrstvo za kulturo Republike Albanije in fundacija S. Fischer Stiftung.

Ahmed Burić

Vrata raja

Literarna zbirka GOGA

Urednica literarne zbirke

Jelka Ciglenečki

Prevod

Esad Babačić

Jelka Ciglenečki

Stanka Hrastelj

Dijana Matković

Dušan Šarotar

Lektura

Eva Vrbnjak

Korektura

Urška Zupančič

Risba na naslovnici

Samira Kentrić

Oblikovanje in prelom

Jurij Kocuvan, Studio 300

Izdajatelj

Založba GOGA, Glavni trg 6, 8000 Novo mesto, www.goga.si

Ustanovitelj Založbe GOGA je Društvo novomeških študentov.

Za založbo

Mitja Ličen

Izhajanje literarne zbirke podpirajo DNŠ, Javna agencija za knjigo RS in Mestna občina Novo mesto.

Naklada 400 izvodov

Novo mesto 2015

